

Bo Johansson har följt med Agneta Jutgren för att vaccinera katterna Diesel och Ditasse. De är ett par av de sammanlagt 40 djur som ses över under dagen.

”Katten betyder allt för mig”

Många hemlösa har hund eller katt. Djuren lever ofta lika hårda liv som husse och matte och får sällan tillgång till vård. Men ett nytt projekt i Göteborg ger djuren gratis tillsyn en gång om året, ett initiativ som gjort succé bland djurägarna.

TEXT: CECILIA KÖLJING BILD: EVA STÖÖP

DET ÄR EN SÖNDAG I BÖRJAN AV APRIL och det är full fart vid Västra Djursjukhuset i Göteborg. Agneta Jutgren har kommit tillsammans med Bo Johansson för att vaccinera de två raskatterna Ditasse och Diesel.

– Det är helt underbart att vi har tillgång till det här. Förra gången var jag inne för kastrering och sterilisering. Jag hade aldrig kunnat göra det annars.

Hon får beröm för kattarnas tänder som hon borstar med tandborste och tandkräm. Veterinär Robert Cikota klämmer och känner på den norska skogskatten Diesel.

– Han går som ett schweiziskt urverk, säger han. →

Grooming på hög nivå. Diesel och Ditasse får pälsen kammad och tänderna borstade med tandborste och tandkräm varje kväll.

Detsamma gäller Ditasse som är en brittisk korthår. Och när katterna utan att röra en min får vaccinationssprutan i nackskinnet andas Agneta Jutgren ut.

– Nu är det över. Usch, det var hemskt. Kolla, jag skakar, säger hon.

Det är lätt att se hur viktiga djuren är i människornas liv.

– Mina katter betyder allt för mig. De är mina ungar, jag skulle inte klara mig utan dem, säger Agneta Jutgren.

Elisabeth Bademo, veterinär.

VETERINÄR ELISABETH BADEMO berättar om den speciella relation som dessa djurägare har till sina djur.

– De har kanske varken familj, arbete eller bostad. De enda de alltid har med är deras husdjur. De sviker ju aldrig.

Hon berättar om en djurägare som hade en tolvårig hund. Hunden hade vandrat gata upp och gata ner med henne under alla år. Det var den enda som hade varit vid hennes sida hela tiden.

– Det är lätt att tro att hemlösa inte bryr sig om sina djur för att de inte har ekonomiska möjligheter. Men de lägger allt krut på

” Det är lätt att tro att hemlösa inte bryr sig om sina djur för att de inte har ekonomiska möjligheter. Men de lägger allt krut på sina djur som är så välskötta de kan vara.

sina djur som är så välskötta de kan vara. Det finns till exempel inga magra djur bland djuren vi träffar. Sen förstår jag att man kanske inte kan klippa klorna lika ofta eller att man inte har råd att gå och vaccinera, men det är det många andra hundägare som heller aldrig gör.

Projektet drivs tillsammans med Faktum, de hemlösas tidning i Göteborg.

– Vi har ju våra kunskaper och kan ge gratis vård. Men vi har svårt att nå ut till kundgruppen. Det är där Faktum kommer in, säger Elisabeth Bademo.

FAKTUM TAR HAND OM TIDSBOKNINGAR och ser till att hjälpen når dem som behöver den, att det verkligen är hemlösa som kommer och inte vem som helst på jakt efter lite gratis djurvård. Projektet har blivit en total succé.

Gun håller hårt i Tessian medan veterinär Robert Cikota lyssnar på hennes hjärta. Efter ett antal misslyckade rymningsförsök är undersökningen över.

– Det finns inte ord för hur uppskattat det är. Efterfrågan är enorm, säger Elisabeth Anderton på Faktum.

Idén föddes på sjukhuset för drygt ett år sedan. Man hade hört talas om en tandläkare som gav gratis vård till hemlösa och fundrade på om man inte kunde göra något liknande. Det hade även vid ett tillfälle kommit in en hemlös djurägare som inte kunde betala.

– Alla kan ju göra någonting, vissa samlar in pengar och andra har fadderbarn. Men man kan också göra någonting i sin närhet. Det vi kan göra är att ställa upp med vår tid. Så vi tog kontakt med en av våra djurägare som jobbade på Faktum och sen var vi igång, säger Elisabeth Bademo.

FÖRSTA GÅNGEN KOM DET IN EN HUND som hade blivit påkörd ett par veckor tidigare. Den hade fått akuthjälp på ett annat djursjukhus men sedan blivit kraftigt försämrad.

– Den räddade vi livet på och det kändes fantastiskt. Annars är det mest förebyggande hälsovård, vi vaccinerar, tar bort tandsten och fixar till hudåkommor och öronproblem. Och så badar vi djuren och klipper klor.

I början blev Elisabeth Bademo förvånad över alla katter som kom in.

Projektet "Djur utan hus"

- + En gång om året slår Västra Djursjukhuset i samarbete med Faktum upp portarna för hemlösa djur. De erbjuder gratis hälsokontroller, vaccinationer, kastreringar, steriliseringar, operationer, borttagning av tandsten och åtgärddar hudåkommor och öronproblem. De erbjuder också bad, klippning av klor och päls och delar ut gratis fodersäckar. Gratis återbesök ingår.
- + Sjukhuset tar emot katter och hundar.
- + Projektet hölls för första gången på Alla hjärtans dag 2008 och i våras var det tredje gången. Det kommer fortsättningsvis att hållas kring Alla hjärtans dag varje år.
- + Cirka 40 djur brukar behandlas under dagen jämfört med 60 en vanlig dag, så det finns fortfarande plats för fler.

– Man kanske undrar hur det funkar att ha katt om man är hemlös, men djuren tillhör ofta personer som bor på camping. De räknas ju också som hemlösa.

Tessian, 12 år, vill inte släppa husse Eide med blicken. De ska på hälsokontroll tillsammans med Eides mamma Gun och hunden Macho. Gun håller ett fast grepp om Tessian som helst av allt vill →

” Som hemlös lever man ständigt i det offentliga, vilket gör att andra har stor insyn i ens privatliv. Och eftersom det finns många fördomar riktade mot hemlösa är det lätt att dessa förs över till hur hemlösa behandlar sina djur.

komma upp till husse som sitter en bit bort och slänger oroliga blickar på veterinär Robert Cikota. Men det blir inget hemskt besked den här gången heller.

– Hon har lite knölar på magen men det är inget ovanligt för en så pass gammal hund, säger han.

Snart sitter Tessan åter i Eides knä ute i väntrummet, båda verkar enormt lättade.

– Vårt jobb handlar ju inte bara om djuret utan om kommunikation med djurägaren också. Vi vet att hunden eller katten betyder så mycket. Och att djurägarna ofta är väldigt nervösa när de kommer hit med ett sjukt djur utan att veta om det är allvarligt. Ofta har de bara hört hälften av vad vi sagt. De är så lättade när det är över och vill bara ta djuret och gå, säger Elisabeth Bademo.

HON KAN BARA KOMMA PÅ en enda nackdel med jobbet.

– Det händer ju även att djurägare som inte är hemlösa kommer in med djur som vi hade kunnat fixa till, men så har de inte råd att betala. Ofta handlar det om att djuret är oförsäkrat. Vi har full respekt för att folk kanske inte har råd, men om alternativet är avlivning så känns det så tråkigt.

Att djuren är en positiv kraft i människornas liv är solklart. Men Elisabeth Bademo berättar att just denna positiva kraft ibland är det som håller dem kvar ute på gatan.

– Jag har hört att det är svårt för de hemlösa att få bostad när de har hund. Då blir det ytterligare en svårighet. Och hunden vill de ju inte gärna göra sig av med.

Detta bekräftas av Faktum som menar att det lätt blir en ond cirkel för hemlösa djurägare, eftersom bara ett par av de boende som finns för hemlösa accepterar hundar.

– Om man inte kan ordna plats åt djuren hos vänner eller fixa det på annat sätt så står många hellre över och sover ute. Det är väldigt talande för hur viktiga djuren är, säger Elisabeth Anderton.

HON TROR ATT DET KAN FINNAS en del fördomar kring hur hemlösa behandlar sina djur.

– Som hemlös lever man ständigt i det offentliga, vilket gör att andra har stor insyn i ens privatliv. Och eftersom det finns många fördomar riktade mot hemlösa är det lätt att dessa förs över till hur hemlösa behandlar sina djur.

SOM HEMLÖS KAN DET IBLAND vara svårt att ta hand om sig själv på ett bra sätt, och då även sitt djur.

– Men jag måste säga att från vad jag sett så sätter hemlösa djurägare sina djur högre än sig själva och prioriterar deras välmående mer än sitt eget. Givetvis är det jobbigt för hundar och katter att leva som hemlösa också, men de blir oftast väldigt bra behandlade.

Också Elisabeth Bademo avvisar bestämt alla fördomar.

– Är det några människor som är måna om sina djur så är det dessa människor. Djuren är det viktigaste de har. Det är därför det känns så bra i magen när vi kan göra något för att hjälpa till. ●

Göteborg har flest hemlösa i landet

- + Det finns mellan 1 129 (enligt Göteborgs stad) och 2 620 (enligt Socialstyrelsen) hemlösa personer i Göteborg. Den högre siffran beror på att Socialstyrelsen även räknar personer med kommunala kontrakt som hemlösa.
- + I maj 2008 bodde 1 041 personer med kommunala kontrakt i Göteborg. Det betyder att kommunen står för kontraktet och hyr ut lägenheten i andra hand till personen i fråga.
- + 109 personer antas vara uteliggare, det vill säga sover fler nätter ute än inne. 25 procent av dem är kvinnor.
- + Göteborgs stad har 1 100 rum eller lägenheter för personer som inte får bostad på den vanliga bostadsmarknaden.
- + Enligt Socialstyrelsen har Göteborg de sämsta siffrorna i hela landet, 54 per 10 000 är hemlösa. I Stockholm är siffran 50 per 10 000.

Varför blir man hemlös?

- + Det finns lika många orsaker som det finns människor. På en övergripande nivå handlar det om **dålig bostadspolitik**. På individnivå kan **skilsmässa, psykisk ohälsa, uppsägning, missbruk, konkurs** eller nästan vad som helst göra att man blir hemlös. Ofta är det flera faktorer som tillsammans raserar tillvaron, och har man väl hamnat utanför samhället kan det vara svårt att ta sig in igen. Har du ingen adress kan du inte söka ett jobb, har du inget jobb får du ingen bostad. Och bostadsbristen gör att det är svårt att få ny bostad om något händer.

Källor: Faktum, Socialstyrelsen och Göteborgs kommun.